

ИВАН ДАВИДКОВ

РАДОСТТА СТОИ ДО ВСЕКИ ПРАГ

И В А Н Д А В И Д К О В

РАДОСТТА СТОИ
ДО ВСЕКИ ПРАГ

Лирика

БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ
София, 1962

РАННИТЕ ТРАМВАИ

Обичам ранните трамваи,
обичам бодрия им звън...
Унесените в дрямка стаи
поглеждат изведнъж навън.
И в утринта – така сияйна –
скрипти врата подир врата,
и цъфва спирката трамвайна
от рокли, блузи и палта.
Росата с изгрева говори.
Във тоя свеж, забързан час
обичам да пътувам с вас,
зидари, шлосери, монтьори.
Да слушам говора ви гърлен,
додето на площада спрем,
да гледам как, от зной опърлен,
потрепва кестеняв перчем,
как святка чук или тесла
над ватенките поизтрити,
как вестниците над главите
помахват своите крила...

Градът, със дъх на вар и скели,
шуми край мен, блести край мен.
Аз слушам релсите запели
и знам: започва хубав ден!

БОГАТСТВО

Искам да се връщам у дома
с простата човешка радост, със която
се завръща раздавачът на писма
и подпира колелото си до перилата.

Искам да се връщам в този миг,
в който кофражистът се завръща
и на своя син по радостния вик
разпознава в мрака де е неговата къща.

Искам да се връщам аз богат
с песен, във сърцето на приятел затрептяла,
и с усмивката на някой непознат,
с който нощната пътека ни е сбрала.

Искам да ме срещнеш с ласкав глас,
да ми се усмихнеш, както ти умееш само.
Радостта на хората край нас
да е нашето богатство най-голямо.

В Я Р А

Какво сънуваш ти, земя –
бразди ли,
или окопи с обгоряла пръст?
... Дула над Рейн са се извисили
и танкове се давят в пушек гъст.

Ала гърмът им зъл не заглушава
смеха на дните ни
и песента.
Светлеят мирни ниви край Полтава
и мирни семена шумят в пръстта.

Ти вярваш не във твърдостта на щика,
а в твърдостта на оня кълн зелен,
през каската пробита на войника,
поникнал,
за да цъфне в мирен ден.

КАМИОН

Поведени от вашата покана:
„Елате, прочетете стихове!“ –
дойдохме в равнината разорана,
огизнала от зимни дъждове.

Дойдохме. И тревога ни обхвана:
тук нямаше читалня, ни салон.

Ала след миг трибуна наша стана
поспрял до изкопите камион.

И хората се сбраха да послушат.
Насядаха по тухли и греди.
Аз гледах как във шепите си пушат,
разнежени от първите звезди.

Огромното поле пред нас мълчеше.
Мълчеха багерите, цели в кал.
Поезията тоя миг стоеше
на най-високия пиедестал.

Тя слизаше — задъхана и свежа —
не на Парнас от облачния склон,
а от поспрелия посред строежа,
оцапан с вар и тухли камион.

Тя слизаше при хората, опита
от подвига, от дръзките мечти,
и камионът
бодрия ѝ ритъм
повтаряше —
готов да полети.

КОШЪТ С ЦВЕТАТА

Диего Ривера, художнико, ти ли премина
край залива, дето ухае безкрайна градина?...
Вълните прииждаха, носеха лодки и здрач.
И спря те на пътя приседнал за малко носач.
Под кош със цветя бе превит костеливият гръб.
Видя ти в зениците сенки вечерни и скръб.
Той цялата пролет на своето рамо бе взел,
защо ли чело, от земята по-черно, бе свел?...
Бездомният рече на четката: „Дай ми подслон...“
И ти го прие на платното:
със морния стон,
с цветята във коша, де южната пролет дъхти,
с дълбоките бръчки и едрите черни пети.
И рамката стана за него прозорец голям.
Очите на Мексико
тъжно ни гледат оттам
и кошът с цветята на сухите плещи лежи.
Тежи аромата,
тежи красотата,
тежи...

Д Ъ Р В Е С А

Не ви обичам, крехки дървеса
из парковете и кварталните градини...
Стоите там и слушате години
на враните и на фонтаните гласа.
Подстригват ви грижовни градинари,
замазват всяка раничка със клей,
поливат ви, когато слънце грей,
трептят над вас, когато сняг удари.
Боите се от суша. От слана.
От преспи. И от ветрове студени.

А има други дървеса, родени
по урвите на Стара планина.
Те раснат там – над кремък и гранит,
в пукнатините корени забиват.
Скалите пукат, в бездните се сриват,
а те стоят – със връх в небето впит.
До тях достига плясък на орли –
не монотонно гракане на врани –
и по телата им чернеят рани
от гръмотевици и бури зли.

Те борят се за всяка капка светлина.
Когато в жажда листите замират,
те облаците с клонища раздират,
за да ги плисне малко хладина.
Дори когато гръм ги срине лете,
те бавно и тържествено горят
и осветяват хлъзгавия път
на устремените към върховете.

ГЛИНЕНОТО КОНЧЕ

Глиненото конче снощи затыгува,
глиненото конче с белите юзди.
Искаше, навярно, твоя глас да чува
и на пода с тебе дълго да седи,
искаше вратата весел да отвориш,
с другите играчки да го събереш...
Ти едничък можеш с него да говориш,
ти едничък можеш да го разбереш.

Глиненото конче... Аз го взех за тебе
от един далечен, бял и шумен град.
Ти бе още малък, ти бе още бебе
и за нас двамина – още непознат.
Ала аз му казвах, че ни чакаш вече
със къдрици меки – златни колелца.
Някой те отведе много надалече,
дето не отиват другите деца.

Но когато нощем вятърът нахлуе
и пердето сънно трепне изведнъж,

кончето се вслушва стъпки да дочуе —
леки като шепот на априлски дъжд.
Чака да погалиш дългата му грива,
с тебе на далечен път да полети...
Глиненото конче в мрака не заспива
и една сълзица цяла нощ блести...

БЕРКОВСКИТЕ СТОМНИ

Кога за първи път дойде при мене,
поезио?...
Мъглива есен беше.
По улиците, кални и студени,
грънчар подир каручката вървеше.
Поспреше ли, навил на длан юздите,
вестта поемаше по тротоара
и в миг от цялата махла жените
отрупваха каручката му стара.

Какво съкровище пред тях лежеше,
разхвърляно в овесената слама!...
И всяка, радостна, сега държеше
берковска стомна – светла и голяма.
Почукнеше ли я, дълбоко в нея
се плисваше пенливата Бързия
и чувах как незнайни птици пеят
под Ком – сред най-високата кория...

Жените до каручката стояха,
подаваха му със сърце открито

пари, които в черна длан брояха,
паничка боб или тепсия жито.
А той, над буковите ритли сведен,
им даваше слънца и песни птичи
и си отиваше незнаен, беден,
по пътя, който леко криволичи.
Лицето му, кафяво и изпито,
се сливаше с полето, с пътя тесен.
Но тука,
купена за малко жито,
оставахе една вълшебна есен,
искряща в стомните му до чешмата.
Аз чувах как във тях земята диша.
И песен се събуждаше в душата,
която все не можех да напиша.

ДАЛЕЧНА ЗАСТАВА

На Лиляна

1. СТУДЕНО И ТЪМНО

Студено и тъмно. Ни шепот. Ни вик.
Сред мокрите ясени – блясък на щик.
Пътеката търси пътека – сама
тя би се изгубила в тая тъма.
И даже реката сама се страхува
в нощта да тече – и с гората хортува.

Приятели мои, през нощ ей такава
прие ме далечната южна застава
и стопли ме огън със мирис на хвойна,
и тръпка обзе ме в нощта неспокойна.
Вървяха войниците двама по двама,
нощта ги поглъщаше в бездна голяма.

Поседнал на ниското грубо легло,
аз мислех, загледан в далечно село:
тук нужен е щик, който гневно да свети,
тук нужна е нашата песен, поети!
В заставите будни със трепет я чакат
куршумът, главнята, усмивката, мракът –
през дъжд и виелици път да проправи
до тия далечни, тревожни застави.

2. ГРАНИЧНАТА ИВИЦА

Тя, разорана като нива,
опасва цялата страна.
Ала десница работлива
не хвърля в нея семена.
И не шумят листенца бледи.
Засвири ли куршум в нощта,
ракети като слънчогледи
разцъфват само над пръстта.
Но грейнат ли жита в полето,
дълбоко се покланят те
на тая ивица, където
дори тревичка не расте.

3. ПО СКЛОНА

На юг, додето поглед стига,
сега пъстрееше гората
и ние слизахме по склона
със граничарските коне.
Бе чудна есен! Листопадът
затрупа пътя в теснината.
Конете ни едва вървяха,
затънали до колене.

Аз исках да напиша песен
за подвизи и за герои.
Аз чувах: конските копита
подсказват ритъма ѝ строг.
Ала героите къде са?
Дали са в жълтите усой,
или сега лежат в засада
сред оня буренак висок?

Или са тия граничари?
Те бяха скромни, мълчаливи,
с лица, изпръхнали от жега,

от дъждове и зимен студ.
Че тук е тежко и тревожно,
откривах по очите сиви,
по тежките, широки длани
с петна от смазка и барут...

Аз чаках да се спусне мрака –
тогава всичко оживява,
тогава с тебе заговарят
пътеки, ветрове, звезди.
Тогава тъмната уся
като у Ботева запява
и за незнайните герои
незнайни приказки реди.

Тогава песента се ражда
неудържима като тая
река, която кърти долу
бакърените канари.
Героят своя дъх ѝ дава,
гората – своята омая...
Аз чаках да се спусне мракът
над пожълтения клонак.

А беше още рано. Беше
изпълнен с блясък небосклона:
листа излитаха, кръжаха
над посивелите скали.
И зърнали посред гората
забързаната ни колона,
селата пееха отсреща
със своите гърлести петли.

4. ЗАСТАВАТА СТИХВА

Заставата стихва. Със хълми нощта я зазижда.
Дълбоко над нея едничко небето си вижда.
Престрелки. Тревоги. И мисли в нощта капитанът
жена му и малкият син пак сами ще останат
със лампата газена, с китките ситно мушкато,
което напомня за вече изтлялото лято...
Вън светят еднички на явора жълтите клони.
А има далеч градове със гердан от неони
и свирят оркестри, и привечер звънка китара...
Нима ги замества войнишката проста цафара?...
Тъгува понявга жената. Но би ли сменила
с тях голия скат на Родопа, заставата мила?
Тук в утрин дъждовна роди ѝ се първо дете
и вече, на скута ѝ седнало, книжка чете.
Мъжът ѝ е тук, с избелели пагони на рамо,
тук десет рубашки изгниха от пот на гърба му...
Когато ракета нечакана сепне баира,
прозорчето нейно с уплаха по пътя се вира.
Тя мисли: в скалите доспатски ще свирне куршума,
мъжът ѝ ще просне ръце върху калната шума...

Детето се мята насън и във тряска бълнува,
а тя го пригушва – престрелката вън да не чува.
Тя мисли за смърт. А се взира със обич безкрайна...

Обичай ме ти – като тая женица незнайна.

Южната граница

ДЪЖДОВНА ПРОЛЕТ

Къде са улиците?
Ниви.
Затъват сред калта коли.
От небесата мълчаливи
неспирно ден и нощ вали.

Но мокрото поле светлее,
задъхано от аромат.
До купищата вар белее
от праскови натрупан цвят.

Вишат се новите етажи
и скелите така дъхтят,
че си помисляш: листи даже
ще пуснат – и ще зашумят...

И в късна привечер, когато
електроженът заблести,
поглеждаш: може би мушкато
на третия балкон цъфти!

Забравяш, че край теб се мята
пороен дъжд, че лепне кал. —
И стъпките ти в тъмнината
приветстват новия квартал.

ТУРЧЕТА ОТИВАТ НА ФЕСТИВАЛ

Турчета от балканските колиби
покрай реката – бързи като риби
се спускаха в града на фестивал:
без фесове, шалвари, фереджета,
а със моряшки блузи и барети
и във ръцете – с кораб снежнобял.

Шумяха партизанските букаци.
За първи път ли виждаха моряци
из тия стари глинени селца?
Героите, от камък издълбани,
край пътя вдигаха големи длани
и се усмихваха като деца.

Очите на моряците сияеха...
Те за далечни заливи мечтаеха,
за чудни океани и страни.
И весела моряшка песен пееха.
А хълмовете сини ги люлееха
като големи, радостни вълни.

И Д Е Ш Е Е С Е Н

Жените доплитаха мрежите. Идеше есен.
Веслата мълчаха, подпрени до всяка колиба,
а в мрежите първият лист, от върбите донесен,
потрепваше в ранния здрач като сребърна риба.

И аз се сбогувах с градчето. Душата ми беше
изпълнена с тихата хубост на нощите сини.
Морето, смрачено сега, тъй примамно блестеше
в старинните песни на тия незнайни гъркини.

С дълбоко и мъдро спокойствие спеше земята.
Узряваше нарът, над стария залив надвесен.
Узряваха чувствата – златният плод на душата...
Жените доплитаха мрежите. Идеше есен.

* * *

Не мога да обикна самотата
на тоя кът – от буки окован.
Домът е пуст без стъпки до вратата,
без топлината на другарска длан.

Помръква стаята – неозарена
от блясък на обичани очи,
заглъхва песента – несподелена,
и къшеят неразделен – горчи...

* * *

На Златьо Бояджиев

Палитрата е пъстра като есен.
И ти отново тръпнеш и гориш.
Светът във болничния дом е тесен.
Стани! И брезовските хълми виж!

... Почуква твойт плах бастун по друма.
Полетата излъчват блясък мек
и кладенци, засипани от шума,
ти дават своя животворен лек.

Стада кози през тъмната кория
като реки светлеят в тоя час.
На красотата древната магия
отново те обзема с пълна власт.

О, тая болка, палеща душата,
ръцете ти нима ще прикове?...
Разцъфват на платното дървесата
с големи, фантастични цветове...

И ти ще бъдеш пленник на балкана,
на тия валози околоръст,
додето изгориш, додето станеш
прашинка златна в брезовската пръст.

Изкуството не дава сън, не пита
дали си вече уморен и стар.
И твоята душа трепти, открита
за неговия радостен пожар.

ДОБРУДЖА

Лозниците във златна люлка
приспаха есенния ден.
Зелена йовковска светулка
доведе вечерта при мен.

Доведе я с гергини сини
и весел говор на чешми.
Изпълни селските градини
със шум и стъпки на моми.

Копите в ширните хармани,
селата, скрити в тънък дим,
на тежките човешки длани
говореха: „Благодарим...“

Бе час за отдих. А в полята
за труд ги викаше пръстта —
и в тях лежаха семената
и на житата песента.

Орачите, като поети,
в дълбокия вечерен час
изпращаха със шапки снети
големите ята над нас.

Изпращаха ги със въздишка
недоораните бразди
и чакаха нощта балчишка
да ги посее със звезди.

*ТИ, КОЙТО ВЪРВЕШЕ
СЛЕД ЧУЖДИ СТАДА*

Ти, който вървеше след чужди стада,
защо ли си буден?
Децата заспаха.
И песните спят в двете птичи гнезда
под бялата стряха.

Ти гледаше нявга — от чуждия дом —
небето, когато полята замират.
Затуй ли звездите сега мълчешком
във твоя прозорец се сбират
да видят как ласкави пръсти в нощта
по детските къдри полазват
и тихо, на крехка трева с нежността,
на нивите светлия сън им разказват?...

Ти, който вървеше след чужди стада,
се вслушваш: полето шуми, избуява.
Там всяка фиданка и всяка бразда
разказва за своята слава.

Пшеници заливат равнинския път,
от твоите длани засети.
Кажи им да цъфнат – и те ще цъфтят,
кажи им да зреят – злато ще свети...

Среднощ превалява. Най-малкият син,
усмихнат в съня си, за нещо те пита.
И свети високо в небето Пирин
над твоята стряха честита.

*ПРОЛЕТЕН ЦВЯТ
ОТ РОДОПИТЕ*

1. КУКЛЕН

Над Куклен две недели шумоляха
виелици от гъст черешов цвят –
и беше побеляла всяка стряха
и всяка улица, и всеки скат.
А тоя цвят удави всички звуци
по глинения междуселски път:
дори на най-звънливите каруци
едва-едва се чуваше звънът.
Тракийският простор сега бе тесен
да побере такава тишина.
На хората най-радостната песен
поникваше с посетите зърна
из туй поле, с черешов сняг завято –
та под избистрения небосвод
да се полюшне в кукленското лято
ведно с нивята, грейнали от плод.

2. РАЗЦЪФНАХА НА ХЪЛМА ДЪРВЕСАТА

Разцъфнаха на хълма дървесата
и облакът им засиял
се сля на облаците с роя бял,
изпълнил небесата.

По хълма се белееше шосето.
И аз си мислех: на върха ли спира,
или през облаците се провира
и продължава във небето?...

Преминаха копачки с реч звънлива.
Дали ги мамеше безкраят
и те отиваха да прекопаят
огромната небесна нива?...

(бел.ред.: На сканирания екземпляр от книгата авторът е редактирал на ръка втория стих на финалната строфа: задраскал е „Дали ги“ и ги е заменил с „Не ги ли“.)

3. ДОМ

Когато тук зидарите се спряха,
в клисурата пламтеше есента –
от тухлите по-алени, летяха
черешови и крушови листа.
Но светнаха ли барички по склона,
от рудоземските коли изрит,
заскача детска топка на балкона,
бръшлян пое по каменния зид.
И първо влезе слънцето да каже:
„Честито!“ – на стопанката добра.
Ръцете на миньора стопли, даже
със котето на пода поигра.
Полъхна вятър. В грейналата стая
развя среброто си бадемът млад –
навеки в нея да остане тая
родопска пролет, кипнала от цвят.

П Е Т Е Л Ъ Т

Детинство, ти не бе богато
на смях и радост без предел.
Единственото наше злато
бе златоперият петел.
Искрящ като гората есен,
като реката гласовит,
веднъж ли той ни буди с песен
от каменния зид!
Но моят дядо се намръщи
и го понесе на пазар,
че трябваше брашно за в къщи,
че трябваше за мен буквар.
По мрак се върна със въздишка,
прекрачи прага уморен.
Остави крина жито, книжка
и свирка, купена за мен.
Във книжката ми като живи
блестяха къщи, езера,
но те не бяха по-красиви
от златозарните пера.

Във свирката с капачки сиви
звънчета пееха в захлас,
но те не бяха по-звънливи
от петльовия глас.
Стоях до ниската кайсия
и чаках с първата звезда
да трепне и да се извие
опашката му над зида.
Като за син скърбеше баба,
седеше дядо мълчалив.
И беше чер без песни хляба,
и беше клисав и горчив.

РАДОСТТА СТОИ ДО ВСЕКИ ПРАГ

Хора, не заключвайте вратите!
Чувате ли: някой чука пак!
Като гост, дошъл през равнините,
радостта стои до всеки праг.
Радостта, че в песента изпята
и в поникналите семена,
и в кравая, сложен на софрата,
има твоя топлина.
Радостта, че твоят дъх се слива
със дъха на бурите край нас,
че на дните в цъфналата нива
плевел ти не си,
а житен клас...

* * *

Щастлива ли си ти?
За тебе мисля.
Защо болиш отново, тиха рана?
Защо отново ветровете морски
донасят шум на мрежи и вълни?
Морето звънкия ни смях забрави,
стопи се обичта ни като пяна
и други стъпки в късна нощ събуждат
на твоя дом заспалите стени.

Отдавна бе.
Но дните като шума
не ще засипят бреговете мили –
все тъй смокините ще се усмихват
на кея, на искрящите води.
По-скъпи от огърлиците златни,
които други са ти подарили,
ще бъдат дюните със оня наниз
на твоите и моите следи.

ДОСПАТСКА ГРАВЮРА

Над непознатите долини
по хлъзгавия скален ръб
вървяха черни помакини
със бели бъкели на гръб.
И в тоя кът със урви кòси,
с хилядолетна тишина
аз виждах – всяка в къщи носи
не бъкел, а една луна,
за да посвети с нея в здрача
на шарените вретена
и на килима, дето скача
дошла от песните сърна.

Погребали сред урви сини
сълзите, миналата скръб,
вървяха черни помакини
със бели бъкели на гръб
и тоя наниз на жените,
закрачили по склона сив,
сред ведрината на горите
бе неизказано красив...

Шумеше кленовата есен
и някакъв поток незрим
ме молеше да сторя песен
от тоя миг неповторим.

*ПРИВЕЧЕР
ДОБРАХА СЛЪНЧОГЛЕДА*

Привечер добраха слънчогледа –
и в полето мръкна изведнъж.
Спуснал над рида завеса бледа,
ни посрещна есенният дъжд.

Кончетата крачиха полека.
Тракаше кафявата стръка.
Глината из мократа пътека
лепнеше по нашите крака.

Мръщеше се, глъхнеше простора,
ала мигом го развесели
говорът на тия снажни хора,
тропотът на пълните коли.

Тъй ли ми се стори: на нивята
чух дълбокия, спокоен глас.
Не със капките, а със сърцата
те говореха във тоя час.

И разбрах аз какво мълвеше
всяко зрънце, скътано в пръстта...
А пред мен в каруците блестеше
слънчогледът, озарил нощта.

БАЛАДА ЗА СРЕДНОЩНАТА СРЕЩА

– Върни се, синко, майка ти почина.
Погребахме я вчера заранта...
Откакто ти с дружината замина,
копита изпокъртиха пръстта.
Затвориха ни с майка ти войници
и тя издъхна в моите ръце.

... Донесена от есенните птици,
вестта докосна свитото сърце.
И огънят се люшна пред очите,
като че мигом сприя налетя:
лозите, щиковете и звездите
една вихрушка лудо завъртя.
И стихна. И в тревите се обади,
заниза песен някакво щурче.
Тъй пролет в белимелските ливади
свисти коса или звъни звънче:

– Ти помниш ли зениците, в които
загледан, първи път видя света?

До урвището, от порой разрито,
те спят сега дълбоко под пръстта.

– Ти спомняш ли си дланите, които
за сетен път те галеха в нощта?
До урвището, от порой разрито,
те спят сега дълбоко под пръстта...

Щурчето млъкна. Пепел като бисер
покриваше изгасващата жар.
А пътищата викаха: „Върни се!“
„Върни се!“ – шушнеша горунът стар.

На сутринта започваше атака.
Но без да каже думичка дори,
той стана и пое назад. И мрака
между високите лози го скри.

Усетиха ли го? Не се обърна.
Вървеше през бодил и камънак.
И скоро Живовската спирка зърна.
До релсите едва докоснал крак,
видя: човек отива към фенера –
в цървули свински, с ямурлук голям.
Загледа се: не беше кантонера –
баща му бавно крачеше насам.

Очите им се срещнаха. И двама
се гледаха безмълвно миг един.
Старикът със ръката си голяма
погали пушката на своя син...

Държеше брадва. Върху острието
една сълза се плъзна, затрептя,
опари на въстаника сърцето
и с него мълком заговори тя.

Той зърна в нея бащината къща,
заклучена със катинар студен.
Сълзата казваше: „Недей се връща!“
Блестеше брадвата: „Тръгни след мен!“

И той разбра, че няма път надире.
Усети как патроните тежат.
Разсякъл равнината и баира,
го викаше бойчиновският път.

Със ямурлука, с брадвата на лакът
закрачи старецът, до него – той...
Пред тях над нивите гореше мракът –
започваше решителният бой.

ЕСЕНТА НА 1943

Арест училището стана.
Изпълниха го глъч и вой.
Под нямото звънче застана
един намръщен часовой.

Докарваха в минути късни
през царевичната лъка
ятаци и деца невръстни
с подпухнали от път крака.

Ботуши сепваха стъклата.
А тия пленници
в нощта
редяха с нокти по стената
на своя подвиг повестта.

Когато разпитът премина
и ги откараха в града,
дълбана тайно върху чина,
остана мъничка звезда...

Над есенните върбалаци
ти пак, звънче, ще зазвъниш
и ято плахи първолаци
във стаята ще приютиш.

По надписите на стената
ще учат азбуката те
и на дечицата в душата
и гняв, и обич ще расте.

Ще знаят що е смърт, родина,
ще знаят що е свобода.
Под клепките им и на чина
ще свети малката звезда...

ПЕСЕНТА НА МАМА

Мамо, отдавна ли беше?
Светеха преспи на Ком.
Синият люляк цъфтеше
сутрин пред нашия дом.

Бе откънтял над полята
и на Септември гърмът.
Сбираха гилзи децата
край фердинандския път.

Сиви соколи кръжаха.
Дето Огоста лъщи,
в братски могили лежаха
наши деди и бащи.

Вечер от Чипровци здрачът
слизаше тръпен и плах.
Чувах аз – майките плачат,
плачат горите със тях...

А над вретеното звънко
пееше ти във нощта.
Черен бе люлякът вънка,
светла при нас – песента.

Тя ни повеждаше с тия
смели планинци – на бой –
и септемврийската сприя
люшкаше прашния строй...

Твоята песен остана
в моето свито сърце.
Беше тя тръпка и рана,
ласка на нежни ръце,

радостен дъжд над полята
в глухи и сушави дни,
дъжд, подир който в душата
зърно надежда кълни...

Ти си така остаряла!
Ала запееш ли ти,
виждам – под стряхата бяла
гъстият люляк цъфти,

святкат соколи в небето,
вее се ален байрак.
И като ехо в сърцето
буди се детството пак.

* * *

Бедни хорица от планината!
Кой ги бе докарал в тоя кът?
С влак нетръгвали към далнината,
те проправяха на влака път.

Крачеха с каскети избелели,
боси – през студената роса.
Върху релсите ухо допрели,
слушаха на гарите гласа.

На обяд по насипите тесни
слагаха домати и пипер,
хапваха, нарязан върху вестник,
своя хляб – като траверса чер.

И прехвърляха чакъла гладни...
А понесъл викове и смях,
влакът от Берковица по пладне
весело прелиташе край тях.

Махаха деца, надули свирки,
викаше ги не един вагон.
Те оставаха при своите кирки,
при опушения стар кантон.

И потта в очите им лютеше.
Задущаваше ги зноят зъл.
Не траверси – мъката лежеше
върху острия горещ чакъл.

Бях дете. Но с болка непозната
гледах как копаят и мълчат...
Тук за първи път се вби в душата
остър като кирките – гневът.

В СРЕДНОЩНИЯ ЧАС

Защо беше тъжен среднощният час?
Отлитаха птици в небето студено.
Не виждах ги. Само далечният глас
достигна до мене.

За вас те скърбяха, реки и гори,
със вас се прощаваха, къщици мили,
където червена иглика гори
и лятос гнездата си бяха те вили,
където янтарни лозници плете
под стрехите ранната витошка есен...
Дълбоко в небето се виеха те
и тяхната мъка превърна се в песен.
Тя с вятъра слезе по влажния път,
изпълни нощта, както в приказка става.
По-искрена песен за родния кът
не бях чувал аз дотогава.

Отлитнаха. Витоша в мрака се скри.
„Заспи!“ – по стъклото дъждецът затрака.
Но аз не заспах. И навън до зори
със златни сълзи трепетликата плака.

* * *

Един старик продаваше гергини.
Повикаха ме те: „Ела, вземи ни!“
И с очаровани очи видях
как трепкаха в ръката му кафява
едни – засветили като жарава,
а други – сини като дим над тях.

Пламтеше туй огнище кадифяно.
От мекото сияние огряно,
младееше тук всяко лице.
И в есенната утрин сред пазара
като вълшебник беше градинаря
с големите набръчкани ръце.

* * *

Ще потъмнее мартенският късен сняг
и ти ще си отидеш с него – светла, лека,
и ще остане само малката пътека,
която те довеждаше до моя праг.
Ала шумът на стъпките ти ще се връща пак
и ще ме търси – от вечерника донесен.
Ще станеш ти въздишка в пролетния мрак,
ще станеш ти копнеж, сълза и песен.

В И Е Л И Ц А

Чернее печка в сънната барака.
На стола мокра ватенка лежи.
А във свисти виелица
и в мрака
снегът на бели облаци кръжи.
И скелята попуква – заледена –
превитото желязо се тресе.
Последните искри на оксижена
след миг вихрушката ще отнесе.

А в тия глухи улици
след време
ще затопуркат весели пети
и всеки дом една искра ще вземе
от тоя оксижен –
и ще блести.
И приказките, викнати от нея,
ще спрат в нощта при всяко дете...
Дали виелицата в тях ще вее?
Ще кажат ли на внуците ни те

как нощем несъблечени сме спали
с ушанки мокри и ботуши – в кал,
как тоя град с безкрайните квартали
в съня ни кратък
само е цъфтял,
как със десниците си загрубели
сме галели стените мълчешком,
в снега пред приказките сме вървели –
да има път за тях до всеки дом.

* * *

Прасковата цъфна много рано,
в тъмния прозорец заблестя.

Лека нощ на всичко преживяно,
на умората и старостта...

Петдесет лета реди браздите
в рохкавата смолеста лъка
и кръстци, по-ясни от звездите,
раснеха под твоята ръка.
Тоя вечен дар на класовете
не във шепа, а в душата сбра.
Затова в зениците ти свети
веселата жътвена зора
и сърцето слуша разтуптяно
трепета родилен на пръстта.

Лека нощ на всичко преживяно,
на умората и старостта...

ГИЛЗА ОТ БЕРДАНКА

... Когато плугът сепна твоя сън
и в тебе тънко вятърът засвири —
видях аз голи есенни баири
и чух на щикове тревожен звън.
Екът на лопушанските камбани
изпълни сепнатата равнина.
Мъже с берданки и със знамена
поеха през полята неорани.

Земята класове и песни ражда.
За слънце всеки стрък е закопнял.
На битките жестокия метал
безмилостно и гневно тя разяжда.

А в тебе слънцето сега блести.
Отронва се и мие те росата.
Не плашат се от тебе семената.
Полето весело нашир цъфти.

И вятърът шуми, понесъл смях
и дъх на цъфнало по изгрев цвете.
И с обич те милуват класовете,
защото ти си стреляла за тях.

НОЩЕН СНЯГ

Добър вечер... Аз дойдох при тебе.
Ти не ме очакваше. Прости.
Вън вали. Снегът е гъст и светъл
и градът е странно тих и бял.
Добър вечер... Открехни вратата
и пусни във стаята си ти
мене, вечерта и тоя вятър,
слязъл с мрака чак от Камен дял.

Побеляха къщи и дървета.
Бяла и дълбока е нощта.
Даже върху клепките сълзата
като сребърна искра блести.
Тая нощ снегът засипа всичко
и остана само на света
твоята ръка – да ме погали,
твоят поглед – да ме приюти.

РОДНАТА КЪЩА

Най-скъпите отминаха. Тревата
над гробовете и пътеките порасна.
И ти остана най-самотна на земята:
без светлинка, без смях по стълбичката тясна.

Дохожда старостта и тегне самотата.
Ноември. Дъжд. И кал. И вятър лош.
Лозницата ли само до вратата
остана да ти казва лека нощ?...

А П Р И Л

Едно момиче с рокличка зелена
седеше със прадядо си на припек.
Той беше стогодишен – с тъмни скули
и възлести ръце, с кафява шуба –
и сякаш беше сраснал с оня дънер,
на който си отдъхваше.

Денят

бе пълен с дъх на размразени клони,
на корени.

В едно ведро капчукът
припряно, радостно барабанеше.
Цвъртяха и подскачаха врабчета.
Мъже говореха развеселени.
Едничък старецът бе мълчалив.
Навярно се заслушваше в капчука
и мислеше: дали не отброява
последните му дни на тоя свят?
А върху коленете на старика
се смееше немирната правнучка,
трептеше рокличката ѝ зелена.

И в тоя засиял априлски ден,
когато прасковите до вратата
разпукваха мъхнатите си пъпки —
тя бе като едно листенце светло,
затрепкало на стар, набръчкан клон.

О Т Л И В

Със лист тръстиков бризът тънко свири
и спрели на брега, си мислим ние:
каква ли глъбина пред нас се шири,
какви ли красоти и тайни крие?
Но дойде отливът. И изведнъж
изплува дъното – студено, сиво.
Как плитко е било! Нашир и длъж
потрепват водораслите лениво.
И няма красоти, ни тайни тука
и даже раковина не блещука,
захвърлена от нечия ръка.

... Дали и с чувствата не е така?

ПРЕСПИ ПОД ВЕЖЕН

Преспи под Вежен, вие от толкова дни
гледате пътя.
За глас на човек ли скърбите?
С вас разговаря едничък лесът
и сърни
привечер слизат и водят надолу мъглите.

Скоро ще вейне южнякът.
И първо цветче
ще се усмихне на вас, на леса, на зората.
Ручей ще станете вие.
И той ще тече
и ще отнася планинския дъх в равнината.

С вашия блясък ще свети овесът сребрист,
чист като вас ще прозвънва гласът на авлига
и сред полетата всяка тревичка и лист
с вашата свежест към слънцето лик ще издига.

Лято ще дойде.
И първа ръкойка в зори
като дъга
във десниците ще се извие.
И под селяшките клепки –
в очите добри,
преспи под Вежен, ще светите радостно вие...

* * *

Дали ме разбуди койнарското влакче, което
изтрака на прелеза и се изгуби в полето?
Аз дълго не мигнах. Навън шумолеше дъждът
и старите дюли, превити над селския път,
говореха с някого: там, по пътека от злато,
сега си отиваше мирното искърско лято.
И то се прощаваше с вашите гъсти лозници,
на твоята щерка с големите сънни ресници,
с гергините, пламнали като огнище на двора,
и с ореха, скрил под клонака си сведен столбора.
Навярно затуй със такава тъга през нощта
по покрива дълго почукваше дъжд. И листа
засипваха двора, гераните, пътя, полето.
И беше тревожно и тъжно, и светло в сърцето...

ПОСЛЕДНОТО СВИЖДАНЕ

Той лежеше на калния тесен площад
с празен поглед и празни паласки.
Опустял беше рано планинският град –
пълен с тежки ботуши и каски.

И покараха майката. Мислеше тя,
че е жив. И за дюла посегна.
Ято врани над пустия път прелетя
и тревога сърцето ѝ жегна.

Тя не беше светица:
през калния дол
неизвестна женица вървеше,
но от клоните есенни мек ореол
над лицето ѝ черно блестеше.

ПАНЕГА ПРИТИХВА

Панега притихва. Потъмняват
нейните опалови води.
В тях светулки ли се отразяват,
или туй са първите звезди?

Спускат се каруци с детелина
и Балканът хвърля сянка пак.
Късно е. А в тучната долина
вечерта не идва. Няма мрак...

Мръкне ли – ще грейнат равнините
от разцъфналия слънчоглед
и от прасковите из лъките –
сбрали толкова уханен мед.

От сиянието на селата
и от светлината на ръжта,
и от сънищата на децата
ще е ясна като ден нощта...

* * *

Епохата просторите изчисти
и в тяхната тревожна бистрота
сред шум на знамена и млади листи
до нас достига пулсът на света.
И няма разстояния.
И няма
кът на земята,
за сърцето ни незрим.
Тревогата и радостта голяма
не ни оставят кротък сън да спим.
Ръждата търси танковите брони,
за оран жадни —
плугове блестят
и нощем в шеметните небосклони
планетите на гости ни зоват.
В тих дом поседнал,
в карцер глух затворен,
човекът пъди своята самота.
Той знае,
че сега е отговорен
за бъдещето на света.

СЪРЦЕТО НА ПРИЯТЕЛИТЕ

ИЗ УКРАИНСКАТА ЛИРИКА

Максим Рилски

ДИВИТЕ ЧЕРЕШИ СЛЕД ДЪЖДА

Отдавна бе това и в глъбината
на дните как отмина – не узнах.
Единствен миг такъв аз преживях
и тоя миг остана във душата...

Път. Утро. Тишина. И дол дълбок,
залян от пяна на череши бели.
Дъждът отмина. Клонки нацъфтели
блестяха. Пролетният свод висок

със топла синя светлина обля ни.
Конете ние спряхме край леса.
Дете с очи – засветила роса –
ни гледаше сред мокрите поляни.

И славеи невидими край нас
изливаха във песен своята жажда –
а ми се струваше: денят се ражда
и пеят му горите в тоя час.

Към мостчето една девойка сви,
полюшваха се, звънкаха ведрата —
а ми се струваше: във тишината
самото щастие сега върви.

И всичко тънеше сред цветовете,
пияно от дъха на младостта.
Защо човекът нямаше властта
на чувствата да каже: „Не летете!“

В сърцето смъртно би запазил той
безсмъртна сила, жажда непозната
и чак до гроба носил би в душата
на цветовете сребърния рой,

девойката с кобилица на рамо,
конете, славеите, пролетта
и всичко, що насън дохожда само
и като сън изчезва от света.

Андрей Малишко

ЧУЧУЛИГА

Сред пролетното шумолене,
в избистрените висоти
не с глас гръмлив и със свистене
присънваш ми се нощем ти.

Как да те търся в глъбината
посред небесните нивя?
Тук из пелина и житата –
със теб сърцето заживя...

Дохожда облак чер – и ето:
пронизва мрака светъл дъжд.
Ти, бучка, пееща в небето,
се разтопяваш изведнъж.

Така бих искал да живея
в зелената априлска степ:
звънливо като теб да пея,
незрим да бъда като теб.

Иван Вирган

С Л А В Е Й

Славейт дочу тревожен: клоните трептят.
Как да им помогне с песен, та да разцъфтят?

Миг попя и залюля се влажният клонак.
Чу на тръпни пъпки пукот – щом започна пак.

И запя, и се унесе... И след всеки звук
повече коронки светли шумоляха тук.

Над градината се спусна сякаш дим сребрист.
Клони, де ще поберете толкоз цвят и лист!

С мед натегнаха пчелите – как да полетят?
Славейт изчезна – сля се с песента цветът...

МОМИЧЕТО С БАЛОНЧЕТО

През синкавия град посред тълпата
върви момиче с къдри на венец
и своето балонче в небесата
то води със един незрим конец.

А туй балонче мъничко събира
света огромен: ето – бряст трепти,
минават хора, самолет пикира,
звънят трамваи, времето лети...

Огледай се, момиче светлокосо!
Не си ли слънце, що сред нас сияй
и, вързана за паяжинка, носи
земята ни из синия безкрай?...

Иван Нехода

Р И С У Н К А

От дъщеричката получих писъмце.
Тя малка е, да пише не умее,
но тъй зарадва моето сърце
и погледът ми тъй щастливо грее!
Рисунка своя ми изпрати тя:
дом дъсчен със фиданка до вратата
и върху хълма – цъфнали цветя...
Рисунка, от детинството позната.
А в небесата, над комина син,
зелено слънце в утрото светлее.
Това е всичко. Ред – нито един.
Тя малка е, да пише не умее.

Рисувала е във далечен кът –
на тихата Уфа под небосклона,
а тука, дето мините свистят,
рисунката дойде със пощальона.
И на бойците я показах аз.
Писмото от ръка в ръка вървеше
и мъничкото слънце тоя час
на всички във зениците блестеше...

О, топлинка на моите мечти!
Аз пликчето прикътах до сърцето.
Когато остра болка ме гнети,
разтварям за минутка писъмцето
и чувствам нови сили – и летя.
И в боя ме повеждат за разплата
къщурката с фиданка до вратата
и върху хълма – белите цветя.

Платон Воронко

* * *

Градини – море – зад стъклата.
Софийското лято ухае...
А в нас вече есен дошла е
на стара Полтава в полята.

Празнуват след жътвата щедра
землячки – моми русокоси –
и тяхната песен се носи
неспирна, щастлива и ведра.

Те имат клепачи от свила,
по-нежни дори от листата,
и тъй им е сродна душата
със своята, Софийо мила...

Михайло Стелмах

* * *

За първия цветец прекрасен,
за слънцето сред свода ясен,
за чистото зърно в пръстта,
за вярното сърце на брата
и за очите на момата
до днес тъгува песента.

Но тъжна няма да остане:
в дома си всеки я покани,
че след сурови боеве
пристигна празникът жадуван —
и ясното вино лудува,
отново гостите зове.

Дохожда от леса цветеча
и сяда слънцето с боеца
на стол един, до хляб един.
Прегръща своя мил момата,
поема любовта в полята
и булката сънува син.

Валентина Ткаченко

К Ъ С А Т А Д Ъ Г А

Високо облакът се вдигна.
Дъга в небето затрептя –
но сила сякаш ѝ не стигна
земята да докосне тя,

за да прегърне там простора,
да си излее обичта...
За нейна мъка – много скоро
дъждът премина над степта.

Тя трепка с краищата къси
като с протегнати ръце...

Така и аз, дори в съня си,
те търся с тръпнещо сърце.

Дмитро Павличко

* * *

Отгледа ме сред вас, поля,
баща, орал и сял земята.
Затуй не мога от браздата
съдбата си да отделя.
Израснах тука из пръстта
като пшениците златисти —
и бие в мислите ми чисти
на моята земя кръвта.
Слова-зърна узряват в мен.
Щом семе стане всяко слово —
живот очаква ме отново
и слънце на усмихнат ден,
и слава-жътва с тежък плод...
Не искам нищо по-голямо:
те нека ден едничък само
да бъдат хляб за цял народ...

Лина Костенко

* * *

Припомням си: в детинството аз бях
с очи небесносини. Бях такава,
че белият огромен свят през тях
изглеждаше ми син тогава.

И в него нямаше петна,
и сенки нямаше в душата,
а само обич, топлина
и щедро слънце над полята.

Но радостите мои засени –
незнаен дотогаз, неимоверен –
цветът червен на кървавите равнини,
на мъката цветът – студен и черен.

Взе синевата от очите ми гневът.
Те станаха намръщени и мътни
като небе, в което облаци пълзят,
когато над земята буря тътне.

Те станаха по-сиви от дима,
когато в пламъци се мятаха полята
и падаха на калната земя
връстниците ми със куршум в челата...

Ти, бъдеще, и мъки, и печали измети.
Човек човека нека не убива.
През погледа на внуците земята да блести
небесносиня, приказно красива.

ИЗ БЕЛАРУСКАТА ЛИРИКА

Максим Танк

ПЕЕ ПЯСЪКЪТ НА БАЛТИЙСКИТЕ ДЮНИ

Балтийски дюни с ясен глас
запах в утринния час —
балтийски дюни с ясен глас...

Обичам тия брегове —
тук нещо скъпо ме зове.
Обичам тия брегове.

Тук, дето стъпка не личи,
все още твоят глас звучи —
тук, дето стъпка не личи.

Повтарят го ведно със мен
вълните, изгревът червен.
Повтарят го ведно със мен...

Аз знам: сърцето ти е тук,
макар че срещнала си друг —
аз знам: сърцето ти е тук.

Донасяш на вълните дар —
огърлици от чист янтар
донасяш на вълните дар...

Ти помниш оня ранен час,
до тебе мълком крачех аз.
Ти помниш оня ранен час.

Оная болка помниш ти,
когато с мене се прости.
Оная болка помниш ти...

Запах дюни в утринта.
Далечна, чу ли песента?...
Запах дюни в утринта.

Върху сивия къс на гранита
посред парка стои Афродита.
Оня, който от мрамор изсече
тоя стан, тия устни чудесни,
в красотата ѝ тъй се увлече.
Влюбен, той я прослави във песни,
с тях жарта на сърцето
ѝ даде.

92

Пимен Панченко

СРЕЩА С БРЕЗАТА

Шосето летеше към Бендер-Шах,
надолу по хълма летеше.
Шестстотин минути сред пек и прах
в ушите моторът гърмеше.
Когато на тиха поляна поспрях,
бях сякаш пиан, изведнъж оглушах.
Дотичаха в миг кипариси отсреща:
„Закрий се от нашето слънце горещо!“
Но ето – разбутала гъстия строй
на гордите южни дървета,
брезичка се втурна:
„О, братко мой,
добре, че те срещнах сред тия полета!“
Прегърнах я радостен:
„Ти откъде,
брезичке-сестричке, чак тука дойде?“
„От родния край. Аз след тебе вървах,
че знаех: за мен ще скърбиш във чужбина.
Една ли гора и клисура видях!
С краката си тъпках кахетската глина.

Прегазвах дълбоките бързеи аз,
по хълмите зъзних във зимния мраз...
Поете, видя ти чакали страхливи
и дюли, и кобри видя ти на юг,
и пръстени скъпи, и сълзи горчиви...
Горещо и прашно, и тъжно е тук.
Да идем в родината!
Там пролетта
в премяна зелена полята облече.
Врагът е прогонен. Светлеят жита.
Дърветата шушнат със росни листа.
Към север политнаха щъркели вече.“

До късно стоях при брезичката аз
в далечен Иран, на полянка незнайна,
и тъй си говорехме в тихия час,
че всички полета и чуки край нас
замираха в ревност и мъка безкрайна.

Сергей Граховски

М А М А

Когато пух над устната засвети
и във съня си чух момински глас,
не търсех вече твоите съвети
и с тебе нищо не споделях аз.

Понякога и се стеснявах даже:
пред моите връстници се свенях
със нежна обич „мамо“ да ти кажа,
тъй както в детството. И си мълчах.

Без да продумам, тръгнах из селото
да търся в мрака нейната врата.
А до разсъмване върху стъклото
трептеше сянката ти от свещта.

Не спеше ти през есенните нощи.
Тежаха уморените ръце,
ала се взираше във мрака още,
вдовице със изстрадало сърце...

Копаеше ти глина и предеше,
боляха те побитите петъ,
но думи ласкави над мен редеше:
„Поспи ми, синко, да пораснеш ти.“

Не сядаше. Над слабото ти рамо
сивееха косите ден по ден...
„Защо не ми продума нежно „мамо“,
защо не дойде мъничко до мен...“

И мислеше: „Дано не ме забрави,
дано е равен неговият път...“
О, всичко майките ни изтърпяват,
за всичко могат те да ни простят.

На дните мои слънцето голямо
се спуска вече към далечен лес —
и ме боли, че с детски трепет „мамо“
аз няма на кого да кажа днес.

Михас Калачински

В Я Р Н О С Т

Сбогом!

И пътеката войнишка
тръгна към далечните села.
Ти ми подари сребриста нишка,
вдяната във мъничка игла.

Скътах ги във раницата своя –
те ще ми потрябват някой ден.
Като песен в походите, в боя
спомените ще вървят със мен.

Ти си тръгна.

Сякаш че дъгата
с блясък тих изпълни утринта:
– С тебе, както нишката с иглата,
аз ще бъда вредом по света!

ИЗ БАШКИРСКАТА ЛИРИКА

Мустай Карим

ТРИ ДНИ ПОРЕД

Три дни неспирен сняг вали.
Три дни поред,
три дни поред.
И раната ме пак боли
три дни поред,
три дни поред.

Дълбоко в нея къс желязо
разбужда се и бавно лази.
То сякаш грешник в късна доба
се преобръща мълком в гроба.
И раната така боли...
Три дни неспирен сняг вали.

Защо се буди пак? Не знам
боли ли го и него там...
Той руда във пръстта е бил.
Крал оръдеен я открил.
От нея мина в Рур отлели —
тя в мен при Днепър да се цели.

Зора, червена от кръвта,
огря студените полета.
И тая мина изсвистя,
и в нас се вбиха две парчета.

Едното със сержант Фомин
сега лежи край Днепър син.
Мен другото ме повали...
Дванадесет лета боли.
Три дни неспирен сняг вали.

Ще дойде скоро пролетта.
Би се стопила ти, омраза
къмто врага, ако кръвта
стопи жестокото желязо.

Ах, раната така боли...
Три дни неспирен сняг вали..

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Равните трамваи.....	5
Богатство.....	7
Вяра.....	8
Кемион.....	9
Кошът с цветята.....	11
Дървеса.....	12
Глиненото конче.....	14
Берковските стомни.....	16

Д а л е ч н а з а с т а в а

1. Студено и тъмно.....	18
2. Граничната ивица.....	19
3. По склона.....	20
4. Заставата стихва.....	22
Дъждовна пролет.....	24
Турчета отиват на фестивал.....	26
Идеше есен.....	27
«Не мога да обикна самотата».....	28
„Палитрата е пъстра като есен“.....	29
Добруджа.....	31
Тл, който вървеше след чужди стада.....	33

П р о л е т е н ц в я т о т Р о д о п и т е

1. Куклен.....	35
2. Разпъфнаха на хълма дървесата.....	36
3. Дом.....	37
Петелът.....	38
Радостта стои до воски праг.....	40
„Щастанае ли си ти?“.....	41

Доспатска гравюра.....	42
Привечер добраха слънчогледа.....	44
Балада за среднощната среща.....	46
Есента на 1943.....	49
Песента на мама.....	51
„Бедни хорица от планината“.....	53
В среднощния час.....	55
„Един старик продаваше гергини“.....	56
„Ще потъмнее мартенският късен сняг“.....	57
Виелица.....	58
„Прасковата цъфна много рано“.....	60
Гилза от берданка.....	61
Нощен сняг.....	63
Родната къща.....	64
Април.....	65
Отлив.....	67
Преспи под Вежен.....	68
„Дали ме разбуди“.....	70
Последното свиждане.....	71
Панега притихва.....	72
„Епохата просторите изчисти“.....	73

С Ъ Р Ц Е Т О Н А П Р И Я Т Е Л И Т Е

преводи

ИЗ УКРАИНСКАТА ЛИРИКА

М а к с и м Р и л с к и	
Дивите череши след дъжда.....	77
А н д р е й М а л и ш к о	
Чучулига.....	79
И в а н В и р г а н	
Славей.....	80
Момичето с балончето.....	81
И в а н Н е х о д а	
Рисунка.....	82
П л а т о н В о р о н к о	
„Градини – море зад стъклата“.....	84
М и х а й л о С т е л м а х	
„За първия цветец прекрасен“.....	85

Валентина Ткаченко	
Късата дъга.....	86
Дмитро Павличко	
„Отгледа ме сред вас, поля“.....	87
Лина Костенко	
„Припомням си: в детинството аз бях“...88	

ИЗ БЕЛАРУСКАТА ЛИРИКА

Максим Танк	
Пее пясъкът на балтийските дюни.....	90
„Върху сивия къс на гранита“.....	92
Пимен Панченко	
Среща с брезата.....	93
Сергей Граховски	
Мама.....	95
Михас Калачински	
Вярност.....	97

ИЗ БАШКИРСКАТА ЛИРИКА

Мустай Карим	
Три дни поред.....	98

Редактор И в а н Б у р и н
Художник И в а н К ъ о с е в
Худ. редактор Е л е н а М а р и н ч е в а
Техн. редактор Л ю б е н П е т р о в
Коректор С л а в к а И в а н о в а

Формат 32/84/108; тираж 2500 екз.; печатни коли 6.50;
издателски коли 4-94; л. г. IV; поръчка № 21/1961 г. на
издателство „Български писател“; дадена за набор
на 15. XI. 1961 г.; излиза от печат на 15. III. 1962 год.;
цена 0.40 лв.

ДПК „Димитър Благоев“ – София